

Младежката политики в България и Европа: успехи и предизвикателства пред работата на НПО и държавата

*Проект - „С поглед в бъдещето - Младежки диалози в
Родопите”*

9 юни 2016, гр. Златоград

Проект „ С поглед в бъдещето - Младежки диалози в Родопите”, бенефициент: Сдружение „Екосвят Родопи“ - Смолян, се изпълнява с финансовата подкрепа на Програма „Еразъм +“ на Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение „Екосвят Родопи“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейската комисия и Националната агенция.

ВЪВЕДЕНИЕ

- Европейският съюз от началото на неговото основаване не е същият, България не е същата, проблемите и предизвикателствата пред младите хора не са същите. Динамиката в личностен и обществен аспект на национално и на международно ниво изправят младия човек пред предизвикателства от различен характер. Младите хора днес живеят в свят, различен от този в предходното поколение.

- Концепцията за националната младежка политика е много добре установена в Европа. Европейските институции на Съвета на Европа и Европейския съюз, са се превърнали силен застъпник на развитието на националните политики, насочени към подобряване на положението а младите хора.

Презентация

- Те упражняват различни механизми за насърчаване на техните държави-членки да предприемат мерки за развитие на междусекторни политики, които възприемат младите хора като ресурс и които активно включват младите хора и неправителствени младежки организации във вземането на решения по въпроси, които ги вълнуват.

- През последните години настъпиха събития, които ускориха развитието на националната политика за младежта в Европа и съответно го доведоха до съвсем ново ниво. Първо, на Съвета на Европа, създаде механизъм за оценка на националните младежки политика в Европа, която бързо стана популярна с желанието на държавите-членки за по-нататъшното разработване на своите стратегии за младежта .
- В началото са извършени международни експертни мнения на 15 държави-членки, а други страни подадоха заявление за оценка.

- Като част от Пакта за стабилност за Югоизточна Европа, създаден през 1999 г., работна група на младите хора създаде нова динамика в областта на младежката политика чрез активно насърчаване на развитието на националните планове за действие на младежката политика на Балканите.

- След цялостен процес на консултации с младите хора в цяла Европа, Европейската комисия обяви своята Бяла книга за младежка политика, озаглавена „Нов стимул за европейската младеж“ през ноември 2001. Това изведе младежката политика в центъра на вниманието на Европейския съюз в момент.

- Като говорим за качествена национална младежка политика, е необходимо да си припомним добре, че това не е тази младежка политика, която отделя най-голям бюджет за младежките организации и младите хора. Напротив, най-добрата политика е тази, която по най-добрия възможен начин анализира и адресира реалните потребности на младото население, успява да се разработи конкретни цели и задачи и прилага мерки, за постигане на поставените цели.

- Какво представлява термина „европейски стандарт” на младежка политика и какво трябва да направим, за да достигнем това ниво. Този въпрос е един от често задаваните от активисти на младежката политика, които имат амбицията да се повиши качеството на тяхната национална политика за младежта и биха искали да видят проект с необходимите изисквания за достигане до "европейски" или "международни" стандарт на младежката политика.

- Политиката за младежта трябва да е насочена към всички млади хора.
- Правителството трябва да гледа на младите хора като на жизнено необходим ресурс и да улеснява възможностите на младите хора да реализират потенциала си като граждани. А правителството има специална отговорност да гарантира, че по-уязвими млади хора или млади хора със специални нужди се ползват от правата и възможностите, които те имат право.

- Поemanето на перспективата да гледаме на младите хора като ресурс в обществото и по-точно - като ценни граждани като тяхно право и капацитет като млади хора – е естественият фокус на младежката политика да осигури активното участие на всички млади хора в обществото и да проучи и намери начини, които дават възможност да реализират пълния си потенциал като граждани.

- Консултативен процес, който беше най-изчерпателния от която и да е бяла книга, изработена от Европейската комисия. Рамката за сътрудничество в младежката политика, очертана в Бялата книга за младежта, изтича през 2009 година. Новата рамка, наречена Стратегия на ЕС за младежта: Инвестиране и овластяване, беше приета от Колежа на Комисарите през април 2009.

- Срокът на новата Рамка е девет години, от 2010 до 2018. Това илюстрира силния ангажимент на политиците, на европейско ниво, да се консултират с младите хора и да ги включват в процесите на вземане на решения по въпроси, които оказват влияние върху тях. Новото в тази стратегия са приоритетите и силният фокус върху междусекторния характер на младежката политика. Характерното за деветгодишната стратегия е наборът от нови приоритети, както и това, че дава приоритет на междусекторния характер на младежката политика.

- По отношение на идентифициране елементите на понятието европейски стандарт на младежката политика е от значение да споменем един от другите инструменти на Европейската комисия в областта на младежката политика: Европейски пакт за младежта. Пактът е разработен като неразделна част от Лисабонската стратегия за насърчаване на растежа и заетостта. Това доведе младежката политика до ниво невиджано преди това в Европейския съюз.

- Европейския пакт за младежта бяха въведени набор от политически мерки за решаване на следните три направления: заетост, интеграция и социално развитие; образование, обучение и мобилност; съчетаването на семейния и професионалния живот.

- Националните младежки политики в цяла Европа са различни. Те отговарят на различни предизвикателства, културна специфика и различни ресурси. Но все пак можем да си зададем въпроса дали е възможно да се говори за "европейски стандарт" на политиката за младежта в България?

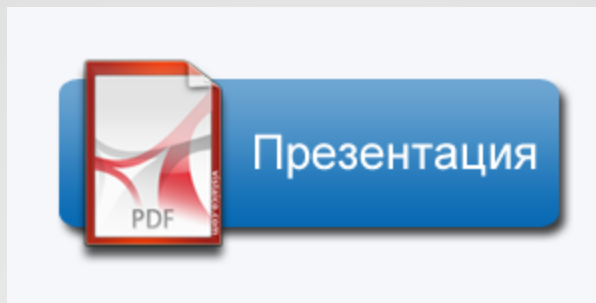
- Как да приложим европейската политика за младежта в България, как младите хора в България да усвоят модерните техники за правене на политика даже и чрез представяне на примери за „добри практики”.
- За целта е необходимо да се представят основни примери за добри праактики от страни-членки на Европейския съюз.

- Младежки неправителствени организации трябва да вземат участие в семинари /конференции, които очертават приоритетите и целите на националната стратегия за развитие на младежта;
- Младежки неправителствени организации трябва да участват в различни работни групи и други части от структурата, за да бъде развита новата стратегия за младежта;

- Младите хора трябва да участват в кръгли маси или други дейности, организирани специално за младите хора и се да провеждат на местно ниво;
- Когато става въпрос за гарантиране в дългорочен план участие на младежи в изпълнението на Национална стратегия за младежта.

Един много конкретен начин за привличането на неправителствени младежки организации в изпълнението на стратегията на проекта е да се заделят средства или дарения, специално за реализацията на някои мерки в стратегията и плана за действие на младежки организации. Това може да бъде организирането на курсове за обучение по конкретни теми, като например:

Как може младежки организации да предприемат мерки за приобщаване, участието и правата на човека?

(Няколко дейности в рамките на европейската кампания - "Всички различни - всички равни", проведена през 2007 г. и 2008 г. в страните от цяла Европа са добър пример в това отношение).

Съществуването на независим национален младежки съвет/национален младежки форум – НПО организации и обенения на такива значително опростява възможността за близък и постоянен диалог между младежки организации и правителството.

Има много начини, по които правителството може да гарантира участието на младите хора чрез по-тясно сътрудничество с национален младежки съвет. По-долу са някои добри примери и практики, които вече са установени в много европейски страни.

Осигуряването на националния младежки съвет с административен грант, което прави възможно поддържането на задоволително ниво на управление. Това от своя страна ще даде възможност на организацията да стане по-стабилна, както и да изразява позициите си по-ефективно и по този начин да стане по-надежден партньор за правителството.

- Създаване на програма за младежки делегат в рамките на Министерството на външните работи.
- Ако не съществува национален младежки съвет, правителството трябва да подкрепи усилията на младежките организации да развият такъв орган. Важно е обаче, че младежките организации самите да са инициатори на национален младежки съвет и той да не е установен в резултат на правителствено влияние или натиск.

- Покана на националният младежки съвет да изразява своето мнение по важни въпроси, които засягат младите хора и да предложат нови мерки за съществуващите предизвикателства;
- Насърчаване на други министерства да бъдат в контакт с националния младежки съвет, когато се засягат въпроси от сферата на младежката политика;

- Редица правителства в Европа са създали комисии, които съветват правителството за това как държавните субсидии за неправителствени младежки организации трябва да бъдат разпределени. Тези комисии имат силно представителство от националния младежки съвет, или на представителна извадка от националния младежки организации. Идеята зад тази практика е, че представители на младежки организации трябва да имат думата за това как правителството отпуска средства на самите организации

- Национална младежка политика е държавен ангажимент и практика за осигуряване на добри условия на живот и възможности за младото население на дадена страна. Тя може да бъде повече или по-малко насочена, слаба или силна, тесна или широка.

- А политиката за младежта не се свежда непременно до съставяне на специфичен стратегически документ (въпреки че това определено е за предпочитане!).
- Но може да бъде създаден набор от практики, политика или вкоренени в броя на различните документи, които заедно определят как правителството се занимава с въпроси, които са насочени младите хора.

- Това не е предпоставка за политиката за младежта (или всяка друга политика, за този въпрос), за да се основават на законодателството, това ще зависи много от националния контекст. За младежката политика, за да бъде силна и ефективна, обаче, е необходимо да се съобразяване с редица фактори.

- Законодателни инициативи в България, свързани с младежта

Закон за младежта – Обн., ДВ, бр. 31 от 20.04.2012 г., в сила от 20.04.2012 г., изм., бр. 68 от 2.08.2013 г., в сила от 2.08.2013 г..

Този закон определя основните принципи, управлението и финансирането на дейности, осъществявани в изпълнение на държавната политика за младежта.

- Основните принципи на държавната политика за младежта са:
  - 1. законност, прозрачност, равнопоставеност, целенасоченост, системност и последователност на политиките на държавата, общините и обществото за развитие на младежта;
  - 2. координиране на политиките за младежта в сферата на образованието, социалната политика, здравеопазването, културата, спорта, правосъдието, вътрешните работи и отбраната;

- 3. координиране на държавната политика за младежта с политиката за младите хора, осъществявана от и в рамките на Европейския съюз, Съвета на Европа и Организацията на обединените нации;
- 4. интеграция на политиките за децата и младежта;
- 5. гарантиране на диалог и участие на младежите при формирането на политиката за младежта;
- 6. свобода на сдружаване на младежите, свобода на младежките инициативи, самоуправление на младежките организации;
- 7. децентрализация на политиките за младежта.

- **ФОРМИРАНЕ НА ПОЛИТИКАТА ЗА МЛАДЕЖТА**
- Държавната политика за младежта се провежда от Министерския съвет чрез министъра на младежта и спорта и в съответствие с Националната стратегия за младежта.
- Народното събрание приема Национална стратегия за младежта по предложение на Министерския съвет.
- Министерският съвет внася в Народното събрание стратегията по предложение на министъра на младежта и спорта.

- **ФОРМИРАНЕ НА ПОЛИТИКАТА ЗА МЛАДЕЖТА**

Националната стратегия за младежта определя дългосрочните цели и приоритети на държавната политика за младежта на Република България за срок 10 години.

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА МЛАДЕЖТА (2012 – 2020)

Линк към стратегията: <http://mpes.government.bg/>

Националната стратегия за **младежта** съдържа:

- 1. анализ на предизвикателствата пред политиката за младежта;
- 2. основните и специфичните цели и приоритети на държавната политика за младежта;
- 3. дейности за постигане целите на стратегията;
- 4. действия по наблюдение, оценка и актуализация на стратегията.

МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ

- Младежка дейност е организирана дейност или инициатива, чиято цел е да представя, защитава и развива интересите и потребностите на младежта.
- Държавата и общините насърчават и подпомагат осъществяването на дейности и услуги за младежта, които се изразяват във:

МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ

- 1. информационни и консултантски услуги в подкрепа на личностното, общественото и кариерното развитие на **младежта**;
- 2. дейности, насочени към подкрепа на младежите за успешната им трудова и житейска реализация;
- 3. дейности за организиране на свободното време;

- 4. насърчаване на неформалното обучение за разширяване на знанията, опита и уменията на младежите за приобщаването им към ценностите на гражданското общество, науката, културата, изкуството, предприемачеството, здравословния начин на живот, спорта, безопасността на движението по пътищата и за предотвратяване на противообществените прояви на младежите;
- 5. дейности в подкрепа на младежкото доброволчество.

МЛАДЕЖКА ОРГАНИЗАЦИЯ

- Младежка организация е доброволно сдружение на лица, от които не по-малко от 70 на сто са на възраст от 15 до 29 години включително, за осъществяване на младежки дейности.
- Непълнолетни лица могат да членуват в младежки организации с изричното писмено съгласие на техните законни представители.

МЛАДЕЖКИ РАБОТНИК

- Младежният работник е пълнолетно лице, което е преминало специално обучение за работа с младежи и/или е придобило професионален опит за работа с младежи и изпълнение на младежки дейности.

МЛАДЕЖКИ РАБОТНИК

- Младежният работник подпомага дейността на младежките организации, като анализира, планира, организира, наблюдава и оценява младежките дейности, въз основа на индивидуален подход и оценка на конкретните потребности на младежите.

МЛАДЕЖКО ДОБРОВОЛЧЕСТВО

Младежка доброволческа дейност е общественополезна дейност, извършвана безвъзмездно от младежи на територията на Република България или в друга държава по програми и инициативи в сферата на социални, младежки, спортни и други общественозначими дейности.

Принципи на младежката доброволческа дейност

- 1. свободен избор;
- 2. безвъзмездност;
- 3. лична отговорност;
- 4. равнопоставеност;
- 5. зачитане на живота, здравето и достойнството на доброволеца.

НАЦИОНАЛНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА МЛАДЕЖТА

Национална информационна система за младежта (НИСМ) има за цел да осигурява актуална информация за потребностите на младежта в страната, както и за планирането, наблюдението, управлението и оценката на политиките за младежта на национално, областно и общинско ниво.

Националната информационна система за младежта съдържа:

- 1. данни за младежките организации в страната;
- 2. списък на национално представителните младежки организации;
- 3. изследвания за състоянието на младежта, анализи и оценки за провеждането на политиките за младежта на национално, областно и общинско ниво;
- 4. национални и европейски документи, свързани с осъществяване на политиката за младежта;
- 5. актуална информация за възможностите за финансиране на младежки дейности.

Националната информационна система за младежта е общодостъпна чрез интернет страницата на Министерството на младежта и спорта – на електрония адрес - <http://nism.bg/>.

- Младежките организации, които кандидатстват за финансиране по национални и европейски програми за младежта, са длъжни да са вписани в Националната информационна система за младежта.
- Младежките организации се вписват в Националната информационна система за младежта чрез подаване на заявление в Министерството на младежта и спорта.

БЛАГОДЯРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Проект - „С поглед в бъдещето - Младежки диалози в Родопите” – 9 юни, гр.Златоград

Проект „ С поглед в бъдещето - Младежки диалози в Родопите”, бенефициент: Сдружение „Екосвят Родопи“ - Смолян, се изпълнява с финансовата подкрепа на Програма „Еразъм +“ на Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение „Екосвят Родопи“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейската комисия и Националната агенция.